

Αφιέρωμα - αποχαιρετισμός στη Μαρία Δεληβοριά – Παπαδοπούλου, «Μητέρα της Νεογνολογίας» και «Θρύλο της Νεογνολογίας»

Βασιλική Δρόσου – Αγακίδου, Ομότιμη Καθηγήτρια, Φλωρεντία Κανακούδη – Τσακαλίδου, Ομότιμη Καθηγήτρια

Τμήμα Ιατρικής, Σχολή Επιστημών Υγείας, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

Αλληλογραφία: Δρόσου-Αγακίδου Βασιλική
Γληνού 28, 55534 Θεσσαλονίκη
Τηλ. 2310 924717, 6936748673
E mail: vagaki@auth.gr και agakidou@gmail.com

Βραχύς τίτλος: Μαρία Δεληβοριά – Παπαδοπούλου

Λέξεις κλειδιά: Βιογραφία, Δεληβοριά Μαρία, Επίτιμος Διδάκτορας, μηχανικός αερισμός, νεογνά, υποξαιμική / ισχαιμική εγκεφαλοπάθεια

Εισαγωγή

Η 11η Σεπτεμβρίου, μια μαύρη επέτειος για την Αμερική και για όλο τον κόσμο, έτυχε να γίνει μια μαύρη ημέρα και για τη Νεογνολογία. Ήταν η ημέρα, που η Μαρία Δεληβοριά – Παπαδοπούλου, η Μαρία που όλοι αγαπήσαμε και όλους μας αγάπησε και μας αγκάλιασε, η Μαρία όλων μας, έχασε την τελευταία μάχη της ζωής της και ξεκίνησε το τελευταίο της ταξίδι για να ανεβεί ψηλά, πολύ ψηλά, στη γειτονιά των αγγέλων, ένας Άγγελος προσφοράς και η ίδια (Εικ. 1). Η Μαρία με την πολύπλευρη μόρφωση, την ανεξάντλητη ενέργεια, η Μαρία της επιστήμης, της τέχνης και του πολιτισμού, η Μαρία της ανθρωπιάς και της αλληλεγγύης ήταν αυτό που όλοι θα θέλαμε να είμαστε αλλά πολύ δύσκολα θα μπορούσαμε να κάνουμε τις θυσίες που έκανε Εκείνη. Ήταν μια πρωτοπόρος ερευνήτρια και άριστη κλινική γιατρός. Παράλληλα όμως, ήταν και μια μεγάλη Ελληνίδα, που αγάπησε με όλη της την ψυχή την Ελλάδα και τους Έλληνες, και ένας ΑΝΘΡΩΠΟΣ, που με αστείρευτη καλοσύνη, φροντίδα και αγάπη πρόσφερε πάρα πολλά σε

πάρα πολλούς: ασθενείς, επιστήμονες και απλούς, καθημερινούς ανθρώπους.

Σπουδές - σταδιοδρομία

Γεννήθηκε στην Αθήνα λίγα χρόνια πριν τον Ελληνοϊταλικό Πόλεμο και το Έπος του '40 αλλά τα πιο τρυφερά της χρόνια τα πέρασε στη Θεσσαλονίκη, όπου υπηρετούσε ο πατέρας της ως στρατιωτικός. Από τη Θεσσαλονίκη διατηρούσε τις αναμνήσεις μιας ανέμελης παιδικής ηλικίας. Μετακόμισαν οικογενειακώς στην Αθήνα, όπου η Μαρία έκανε τις γυμνασιακές της σπουδές στο Γαλλικό Ινστιτούτο Αθηνών. Σε νεαρή ηλικία υπήρξε μέλος και μετά Εκπαιδεύτρια του Σώματος Ελληνικού Οδηγισμού και διαποτίστηκε από τις αρχές και τις αξίες του, που δίνουν έμφαση στον εθελοντισμό και την κοινωνική προσφορά. Τις αρχές αυτές η Μαρία εφάρμοζε σε όλη τη ζωή της. Μετά το Γυμνάσιο, σπούδασε Φιλοσοφία στο παράρτημα του

Πανεπιστημίου της Σορβόνης, που λειτουργούσε στην Αθήνα. Στη συνέχεια σπούδασε Ιατρική στην αντίστοιχη Σχολή του ΕΚΠΑ, από την οποία αποφοίτησε το 1957 και αμέσως ξεκίνησε την εκπαίδευσή της στην ειδικότητα της Παιδιατρικής στην Πανεπιστημιακή Κλινική του Νοσοκομείου Παιδών των Αθηνών «Αγία Σοφία» (1957 – 1959). Ήταν χρόνια δύσκολα, χρόνια, στα οποία τα λοιμώδη νοσήματα, όπως η πολιομυελίτιδα, αποτελούσαν πραγματική μάστιγα. Τότε, η Μαρία, υπηρετώντας στο Τμήμα Λοιμωδών Νοσημάτων της Κλινικής, απέκτησε εμπειρία στην εφαρμογή του σιδηρού πνεύμονα σε παιδιά που έπασχαν από οξεία αναπνευστική ανεπάρκεια λόγω πολιομυελίτιδας. Αυτή ήταν και η πρώτη της επαφή με τον μηχανικό αερισμό, που αν και ιδιαίτερα τραυματική για την ίδια, αποτέλεσε μια μεγάλη πρόκληση, που έμελλε όχι μόνο να παίξει καθοριστικό ρόλο στην προσωπική ερευνητική της ενασχόληση αλλά και να αποτελέσει τον θεμέλιο λίθο σε μια από τις σημαντικότερες εξελίξεις της νεογνολογίας, την εφαρμογή μηχανικού αερισμού στα νεογνά.

Στα μέσα της ειδικότητάς της, το ανήσυχο πνεύμα της την ώθησε να βγεί στο εξωτερικό με τον σύντροφο της ζωής της, τον παθολόγο Χρήστο Παπαδόπουλο, για να συνεχίσει εκεί την εκπαίδευσή της. Για να το πετύχει, έπρεπε να ξεπεράσει πολλές γραφειοκρατικές δυσκολίες και τελικά, διαβατήριο και βίζα της δόθηκαν μόνο μετά από την παρέμβαση της πριγκίπισσας Σοφίας, της οποίας η Μαρία ήταν εκπαιδευτριά στο Σώμα Ελληνίδων Οδηγών. Έτσι, στα τέλη της δεκαετίας του '50 πήγε στην Αμερική, όπου συνέχισε την εκπαίδευσή της στην Παιδιατρική, και στη συνέχεια εξειδικεύθηκε στην Ψυχιατρική, στη Νεογνική Παθοφυσιολογία, στη Νεογνική και Εμβρυϊκή Φυσιολογία και κατόπιν στη Γενική Φυσιολογία σε πανεπιστημιακά νοσοκομεία των ΗΠΑ και του Καναδά. Με τις σπουδές αυτές προσπάθησε και πέτυχε να αποκτήσει σφαιρική γνώση της Παιδιατρικής, της Νεογνολογίας, της Περιγεννητικής Φυσιολογίας και της Παθοφυσιολογίας.

Εικόνα 1
Μαρία Δελθοριά
Παπαδοπούλου

Εικόνα 2
Η Μαρία αγκαλιά με ένα από
τα πρώτα πρόωρα που επέζησαν
χάρη στην εφαρμογή του
μηχανικού αερισμού

Το 1971, έλαβε τον τίτλο ειδικότητας της Παιδιατρικής από την American Board of Pediatrics και το 1975, της υποειδικότητας της Νεογνικής-Περιγεννητικής Ιατρικής από την Sub-Board of Neonatal-Perinatal Medicine των ΗΠΑ. Από το 1966 και για περισσότερα από 50 χρόνια υπηρέτησε σε Πανεπιστημιακές θέσεις στο Pennsylvania

και στο Drexel University της Φιλαδέλφειας, αρχικά ως Επίκουρη και Αναπληρώτρια Καθηγήτρια της Παιδιατρικής, Μαιευτικής/Γυναικολογίας και Φυσιολογίας και από το 1976 ως Καθηγήτρια με τα ίδια γνωστικά αντικείμενα. Μεταξύ άλλων, υπηρέτησε και ως **Αναπληρώτρια Πρύτανης (Dean) των Διεθνών Ιατρικών Προγραμμάτων**, University of Pennsylvania School of Medicine, Philadelphia, PA (1996-1997) καθώς και ως **Διευθύντρια των Νεογνικών Υπηρεσιών**, στο Hospital of the University of Pennsylvania, Philadelphia, PA (1974-1995) και από το 1996 ως **Επικεφαλής του Τμήματος Νεογνικής-Περιγεννητικής Ιατρικής και Κλινική Διευθύντρια της Μονάδας Εντατικής Νοσηλείας Νεογνών**, στο St. Christopher's Hospital for Children, Division of Neonatology, Drexel University College of Medicine. Όλα αυτά τα χρόνια, η Μαρία υπηρετούσε ταυτόχρονα σε νοσοκομειακές θέσεις ως μαχόμενη γιατρός με συμμετοχή σε εφημερίες. Επιπλέον, στο διάστημα αυτό, διετέλεσε σύμβουλος κρατικών φορέων και μέλος κυβερνητικών επιτροπών της Αμερικής και της Ελλάδας, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνονται το **Department of Health, Education and Welfare**, Bureau of Community Environmental Management (1972-1982) και το **Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων** της Ελλάδος (Σύμβουλος των νέων εκπαιδευτικών και ερευνητικών προγραμμάτων, 1977-1983). Επίσης, από το 1977 και για περισσότερα από 30 χρόνια διετέλεσε μέλος του **National Institute of Health (NIH)** των ΗΠΑ συμμετέχοντας σε πολλές επιτροπές του, όπως στη Study Section of Human Embryology and Development, Maternal and Child Health Research Committee, Study Section of Fellowship Committee, National Heart, Lung and Blood Institute Research Committee, Special Consultant for Site Visits (Program Projects), Study Section of Surgery, Radiology and Bioengineering IRG (SIRB), SS-W. Ήταν μέλος 15 Επιστημονικών Εταιρειών της Αμερικής, του Καναδά, της Ιταλίας και της Ελλάδας, καθώς και Συντακτικών Επιτροπών περίπου 20 Επιστημονικών Περιοδικών. Κοντά στην Μαρία εξειδικεύθηκαν πάνω από 200 γιατροί από 18 χώρες. Οι μαθητές της κατέχουν σήμερα σημαντικές θέσεις στα μεγαλύτερα νοσοκομεία των ΗΠΑ αλλά και άλλων χωρών, όπως Ιταλίας, Αυστραλίας, Καναδά, Αργεντινής, Ελλάδας και αλλού.

Ερευνητικό έργο

Ιδιαίτερη μνεία αξίζει το ερευνητικό έργο της Μαρίας Δελθοριά-Παπαδοπούλου που είναι παγκοσμίως αναγνωρισμένο. Εκπληκτικό σε μέγεθος, καινοτομία και σπουδαιότητα όχι μόνο σε ότι αφορά την επιβίωση των νεογνών αλλά και την ποιότητα ζωής. Η Μαρία είναι από τους πρωτοπόρους της Περιγεννητικής Ιατρικής σε διεθνές επίπεδο και η πρώτη νεογνολόγος παγκοσμίως που εφάρμοσε μηχανικό αερισμό σε νεογνά με αναπνευστική δυσχέρεια, όταν ακόμη ήταν εξειδικευόμενη στον Καναδά. Έχοντας την εμπειρία της πολιομυελίτιδας και της εφαρμογής του τεχνητού πνεύμονα στην Ελλάδα στα δύσκολα χρόνια της δεκαετίας του 50, άρχισε δειλά-δειλά να εφαρμόζει στις αρχές της δεκαετίας του '60 μηχανικό αερισμό σε νεογέννητα που μόλις είχαν αποβιώσει, μετά 5 λεπτά τουλάχιστον από την επέλευση του θανάτου τους (η

Επιτροπή Δεοντολογίας του Νοσοκομείου δεν επέτρεπε την εφαρμογή μηχανικού αερισμού σε ζωντανά νεογνά, καθώς θεωρούνταν καθαρά πειραματική διαδικασία). Χρησιμοποιώντας αναπνευστήρα ενηλίκων και με αυτοσχέδιες συνδέσεις, κατόρθωσε να χαρίσει 1,5 με 2 ώρες ζωής σε ορισμένα από τα πρώτα αυτά νεογνά. Λίγο αργότερα, της δόθηκε η έγκριση να ανανήψει με μηχανικό αερισμό νεογνά στα οποία ο θάνατος φαινόταν αναπόφευκτος και έτσι κατόρθωσε να σώσει κάποια από αυτά στις αρχές του 1963. Η πρώτη ανακοίνωση για την εφαρμογή μηχανικού αερισμού σε νεογνά διεθνώς έγινε την 1η Μαΐου του 1963 (Εικ. 2). Το επίτευγμα αυτό της Μαρίας πρέπει να το δούμε όχι μόνο σαν μια καινοτομία για την εποχή δράση αλλά και υπό το πρίσμα της ανυπαρξίας μηχανημάτων και καθετήρων κατάλληλων για τα νεογνά, γεγονός που σήμαινε ότι έπρεπε όλα να γίνουν με δική της πατέντα. Επίσης, πρέπει να το δούμε και υπό το πρίσμα της νοοτροπίας της εποχής εκείνης, (αρχές της δεκαετίας του 60), που η καινοτομία είχε να αντιμετωπίσει πλήθος εμποδίων τόσο πρακτικών όσο και αντιλήψεων. Τις δύσκολες συνθήκες υπό τις οποίες εργαζόταν την εποχή εκείνη, τις περιέγραψε η ίδια η Μαρία, στη διάλεξη που έδωσε στο 1ο ετήσιο Συμπόσιο «ΜΑΡΙΑ ΚΑΛΑΠΟΘΑΚΗ», στο οποίο βραβεύθηκε για το έργο της από την Ελληνική Ιατρική Εταιρεία (HELLENIC MEDICAL SOCIETY) της Νέας Υόρκης. Περιγράφοντας τις δυσκολίες που συνάντησε στα πρώτα αυτά βήματα της καριέρας της είπε «είχα να αντιμετωπίσω δύο βασικά εμπόδια, το πρώτο ότι ήμουν ξένη και το δεύτερο και σημαντικότερο ότι ήμουν γυναίκα σε έναν χώρο, που χωρίς υπερβολή, την εποχή που ξεκίνησα εγώ έμοιαζε με μια «λέσχη αρρένων». Έπρεπε να είμαι πολύ καλύτερη από τον οποιονδήποτε άνδρα συνάδελφό μου για να πάω μπροστά, δεν αρκούσε να είμαι εξίσου καλή με αυτόν και αυτό ίσχυε και ισχύει για όλα τα παιδιά των Ελλήνων και ομογενών που έχουν πετύχει στην Αμερική». Παρόλα τα εμπόδια, εκείνη η νεαρή και διορατική γιατρός, που δεν άντεχε να βλέπει τα πρόωρα να πεθαίνουν από έλλειψη οξυγόνου, ξεκίνησε μια επανάσταση στην αντιμετώπιση των αναπνευστικών τους προβλημάτων, που έμελλε να αλλάξει ριζικά την αντιμετώπιση και την έκβασή τους και να σώσει εκατομμύρια νεογνών σε παγκοσμίως. Της οφείλουμε λοιπόν, το πρώτο και βασικό βήμα για την ανάπτυξη μιας ολόκληρης επιστήμης, του μηχανικού αερισμού στα νεογνά. Επίσης, ήταν από τους πρώτους νεογνολόγους που χορήγησαν παρεντερικά τα υγρά στα πρόωρα, χρησιμοποιώντας σπασμένες βελόνες και άλλες ευρεσιτεχνίες, μια ακόμη συμβολή στην ελάττωση της θνησιμότητας των πρόωρων. Όταν η Μαρία μιλούσε για αυτές τις πρώτες εφαρμογές της έρευνάς της στην κλινική νεογνική πράξη, έλαμπε ολόκληρη και όλοι την ακούγαμε με θαυμασμό και δεν μπορούσαμε να διανοηθούμε πώς θα ήταν σήμερα η Νεογνολογία αν δεν υπήρχε η διορατικότητα, ο ζήλος, το υψηλό επίπεδο επιστημονικής κατάρτισης, η αποφασιστικότητα αλλά και η ευαισθησία ανθρώπων σαν Εκείνη. Ακολούθησαν οι πρωτοποριακές

έρευνές της αναφορικά με την παθοφυσιολογία της αναπνοής και οξυγόνωσης, της μεταφοράς οξυγόνου με την αιμοσφαιρίνη και της εγκεφαλικής ροής του αίματος, που έγιναν παγκοσμίως γνωστές, ενώ τις τελευταίες δεκαετίες ασχολήθηκε σχεδόν αποκλειστικά με τους μηχανισμούς της υποξαιμικής/ισχαιμικής εγκεφαλικής βλάβης και της απόπτωσης των εγκεφαλικών κυττάρων στο έμβρυο και το νεογέννητο. Οι μελέτες αυτές, αποτελούν σημαντική πηγή αναφοράς για τους ερευνητές που ασχολούνται με αυτό το τόσο σημαντικό αλλά και τραγικό πεδίο της νεογνολογίας. Η διεθνής ακτινοβολία της Μαρίας Δεληβοριά – Παπαδοπούλου αντανακλάται στο πλήθος των αναφορών στο έργο της και των διαλέξεων που προσκλήθηκε να δώσει σε όλον τον κόσμο πάνω στις πρωτοποριακές έρευνές της. Το ερευνητικό της έργο χρηματοδοτούνταν από το NIH των ΗΠΑ συνεχώς από το 1969 και μετέπειτα, γεγονός που αποτελεί ρεκόρ διάρκειας χρηματοδότησης της έρευνας για τις ΗΠΑ.

Τιμητικές διακρίσεις

Σε αναγνώριση του έργου της στην έρευνα και στην κλινική πράξη αλλά και της προσφοράς της στην εκπαίδευση των νέων γιατρών, της έχουν απονεμηθεί πλήθος εθνικών και διεθνών τιμητικών διακρίσεων και βραβείων. Ενδεικτικά αναφέρουμε το «American Academy of Pediatrics Lifetime Achievement Award» (1995), το βραβείο «Virginia Apgar» (1997), το «National Lifetime Achievement Award from the Castle Connolly Ltd» (2007) και την απονομή του τίτλου «Legends in Neonatology». Η διάκριση National Lifetime Achievement Award from the Castle Connolly Ltd απονέμεται σε παναμερικανικό επίπεδο σε επιστήμονες διαφόρων κλάδων της επιστήμης που έχουν διακριθεί στον τομέα τους. Από την Ιατρική επιστήμη, η Μαρία ήταν μόλις η δεύτερη γιατρός που τιμήθηκε με αυτήν τη διάκριση μέχρι το 2007 (Εικ. 3). Η απονομή του τίτλου του «Θρύλου της Νεογνολογίας (Legends in Neonatology)», το 2007 αποτελεί επίσης μια ιδιαίτερης σημασίας διάκριση, η οποία απονέμεται στις «the great women pioneers in neonatology who have made a life-long contribution to the well-being of babies all over the world.» Η διάκριση αυτή απονεμήθηκε το 2007 σε 3 γυναίκες θρύλους της νεογνολογίας: στη Mildred Staldman, που ήταν η πρώτη νεογνολόγος της Αμερικής, στη Mary-Helen Avery που ανακάλυψε τον επιφανειοδραστικό παράγοντα και στη Μαρία Δεληβοριά για τη συνολική προσφορά της στη Νεογνολογία. Επίσης, έλαβε πολλές τιμητικές διακρίσεις από Οργανισμούς και Επιστημονικές Εταιρείες του απόδημου Ελληνισμού (Βραβείο «Μαίρη Καλαποτάκη», 2012, από την Hellenic Medical Society of New York). Αναγορεύθηκε Επίτιμη Διδάκτορας του University of Nancy, της Γαλλίας (1996), της Ιατρικής Σχολής του Α Π Θ

(2008, Εικ. 4) και της Ιατρικής Σχολής του ΕΚΠΑ (2010). Κατά την αναγόρευσή της στη Θεσσαλονίκη, ιδιαίτερα συγκινητική ήταν η διάλεξή της για τα παιδιά του κόσμου, και κυρίως η αναφορά της στα παιδιά του 3ου κόσμου και στα «παιδιά του δρόμου και της βίας» για τα οποία η περιγραφή της ήταν συγκλονιστική.

Εικόνα 3

Απονομή του National Lifetime Achievement Award from the Castle Connolly Ltd (2007)

Η Μαρία της τέχνης, της Ελλάδας και του ανθρωπισμού

Όμως η Μαρία δεν ήταν μόνο σπουδαία επιστήμων, ήταν και ένας ιδιαίτερα καλλιεργημένος άνθρωπος με μεγάλο ενδιαφέρον για τη μουσική, το θέατρο και τη ζωγραφική. Ήταν συλλέκτης έργων τέχνης καθώς και έργων αυτόχθονων φυλών της Ν. Αμερικής, Αφρικής κ.α. Δεν είναι τυχαία η απονομή στη Μαρία του τίτλου «Honorary Master of Arts», University of Pennsylvania, Philadelphia, PA, το 1974. Η Μαρία πάνω από όλα ήταν μια μεγάλη Ελληνίδα. Αν και έλειπε για περισσότερα από 60 χρόνια από την Πατρίδα της, είχε πάντα στη σκέψη και στην καρδιά της την Ελλάδα και τα Ελληνόπουλα. Μια γωνιά στο σαλόνι της ήταν αφιερωμένη στην Ελλάδα με πολλές μικρές Ελληνικές σημαίες και αντίγραφα αρχαίων ευρημάτων αναρτημένα στους τοίχους και αραδιασμένα στα ράφια. Επίσης, ένα κομμάτι από την αρχαία Ελλάδα κρατούσε και στο γραφείο της στο νοσοκομείο, αντικρουστά με τους τιμητικούς τίτλους της. Την αγάπη της για τους Έλληνες την έδειχνε και στην πράξη. Δεν υπάρχει Έλληνας γιατρός ή ασθενής που να κατέφυγε στη Μαρία και να μην έχει βρεί διευκόλυνση και λύση στο πρόβλημά του. Η προσφορά της αντανακλάται στο μεγάλο αριθμό των Ελλήνων γιατρών (περισσότεροι από 200), όλων των ειδικοτήτων, για τους οποίους μεσολάβησε ώστε να εξασφαλίσουν θέση σε Νοσοκομεία των ΗΠΑ. Σε αυτό συνέβαλε και η μεγάλη εκτίμηση και αγάπη των συναδέλφων της, που υπηρετούσαν σε θέσεις ευθύνης στα νοσοκομεία της Αμερικής, και οι οποίοι δεν μπορούσαν να της αρνηθούν καμία χάρη. Επιπλέον,

συνεργαζόταν με τις ελληνικές οργανώσεις της Αμερικής, οι οποίες κατεύφευαν στη Μαρία που έδινε λύσεις στα προβλήματα ασθενών και γιατρών που προσέτρεχαν σε αυτές. Η Μαρία, εκτός των άλλων, ήταν εξαιρετική

Εικόνα 4

Στιγμιότυπο από την τελετή αναγόρευσης της Μαρίας Δεληθοριά – Παπαδοπούλου Επίτιμης Διδάκτορος του Α.Π.Θ. (2008)

σύζυγος και μητέρα καθώς και ευτυχισμένη γιαγιά ενός εγγονού, του Χριστάκη. Την αγάπη της για την Ελλάδα ενέπνευσε και στα δυο παιδιά της, τα οποία πρωτοστατούσαν στις Ελληνικές παρελάσεις στη Φιλαδέλφεια. Πάνω και πέρα από την αδιαμφισβήτητη προσφορά της στην Επιστήμη, η Μαρία διακρίνονταν για την ευαισθησία της προς την ανθρώπινη δυστυχία και είχε αναπτύξει ένα πολύ πλούσιο, πλην όμως ανώνυμο, φιλανθρωπικό έργο, όπως μαρτυρούν οι άνθρωποι που ήταν πολύ κοντά της. Δεν κρατούσε τίποτα το υλικό για τον εαυτό της. Αισθανόταν ότι δεν χρειάζεται τίποτα από αυτά που για τους περισσότερους από εμάς θεωρούνται απαραίτητα. Μια μαύρη φούστα και μπλούζα και ένα μαύρο ταγιέρ με άσπρο πουκάμισο για τις ομιλίες της ήταν όλη η πολυτέλεια που χρειαζόταν για την ενδυμασία της. Στον αντίποδα βρισκόταν η προσφορά στους συνανθρώπους της που είχαν ανάγκη αλλά για το θέμα αυτό ελάχιστα είναι γνωστά, καθώς η ίδια δεν μιλούσε ποτέ για τις φιλανθρωπίες της. Μία από αυτές είναι η υποτροφία για τα Ελληνόπουλα που σπουδάζουν στις ΗΠΑ και που θέσπισε η Μαρία στη μνήμη του συζύγου της (Εικ. 5). Η αγαπημένη απασχόληση της Μαρίας, και ίσως η μόνη πολυτέλεια που πρόσφερε στον εαυτό της, ήταν το ψάρεμα. Ψάρευε, 15 ημέρες κάθε Ιούνιο, σε μια μικρή λίμνη, στα βουνά του Denver, και 45 περίπου ημέρες κάθε Σεπτέμβριο και Οκτώβριο, στην Ελλάδα, στην αγαπημένη της Ιθάκη. Κάθε πρωί έβγαινε για ψάρεμα και κάθε απόγευμα έκανε δωρεάν ιατρείο για τα παιδιά της Ιθάκης που την επισκέπτονταν είτε είχαν πρόβλημα είτε χρειάζονταν απλά κάποια συμβουλή. Η Μαρία όχι μόνο τα εξέταζε αφιλοκερδώς, αλλά είχε και ένα δώρο από την Αμερική για κάθε παιδί. Στην Ιθάκη είχε πάει για διακοπές πριν από 40 χρόνια περίπου και την

ερωτεύθηκε. Έγινε για τους κατοίκους της ο δικός τους άνθρωπος, γιατί τους αγκάλιασε όλους με πολλή αγάπη. Εκτός από την ιατρική προσφορά της σε όλα τα παιδιά της Ιθάκης, έγινε και μόνιμος χρηματοδότης του συλλόγου «ευ ζειν» για τα παιδιά με ειδικές ανάγκες καθώς και της φιλαρμονικής των νέων της πόλης. Σε ένδειξη ευγνωμοσύνης για την προσφορά της στο νησί, η Μαρία αναγορεύτηκε επίτιμη δημότης της Ιθάκης και τιμήθηκε με το βραβείο «ΟΔΥΣΣΕΩΣ – ΠΗΝΕΛΟΠΗΣ» το 2010 " για την επί τριάντα χρόνια προσφορά της στη νεολαία της Ιθάκης». Ο Πρόεδρος του Συμβουλίου είπε χαρακτηριστικά «Είναι πολύ λίγο αυτό που προσφέρουμε στην κυρία Μαρία Δεληβοριά-Παπαδοπούλου και δυσανάλογα μικρό σε σχέση με το μέγεθος της προσφοράς της στο Σύλλογό μας, στην τοπική μας κοινωνία και στη χώρα μας.»

Maria Delivoria – Papadopoulos, the “Mother of Neonatology” and “Legend of Neonatology”

Vasiliki Drosou – Agakidou, Professor Emeritus of Neonatology, Florence Kanakoudi - Tsakalidou, Professor Emeritus of Pediatrics

School of Medicine, Faculty of Health Sciences, Aristotle University of Thessaloniki

Key words: Biography, Doctor Honoris Causa, hypoxemic / ischemic encephalopathy Maria Delivoria, mechanical ventilation, neonates.

Εικόνα 5

Η Μαρία απονέμει τις υποτροφίες που θέσπισε η ίδια στη μνήμη το συζύγου της, παθολόγου Χρήστου Παπαδόπουλου

Επίλογος

Η προσφορά της Μαρίας Δεληβοριά – Παπαδοπούλου στην Επιστήμη, στον νέο γιατρό, στο άρρωστο παιδί και στους συνανθρώπους της ανταποκρίνεται απόλυτα στους τίτλους που της απονεμήθηκαν, στις διακρίσεις και στα βραβεία που έλαβε κατά την πορεία της ζωής της. Η απώλειά της είναι μεγάλη και το πένθος βαρύ, ιδιαίτερα για όλους εμάς που είχαμε το εξαιρετικό προνόμιο να τη γνωρίσουμε από κοντά, και να νιώσουμε την αγάπη της. Μια αγάπη που ήταν πηγαία και γνήσια, χωρίς προϋποθέσεις, χωρίς όρους και όρια. Η ζωή και το έργο της ας γίνουν ένα λαμπερό παράδειγμα, ένα φωτεινό μονοπάτι που θα οδηγεί τους νέους στην προσωπική και επιστημονική ζωή τους. Ας είναι ελαφρύ το χώμα που την σκεπάζει.